

data *U/pl*; **~e o czymś** information about sth [2] Komput. data *U*; **przetwarzanie ~ych** data processing; **baza ~ych** database

■ **mieć (wszelkie) ~e (po temu), aby odnieść sukces/wygrać wyścig** to have every reason to expect a. believe that one will succeed/win the race

da|ń *f* [1] książk. (dar) gift; **złożyć coś komuś w dani** to present sb with sth [2] przest. (darina) (dla panującego) duty, rent; (dla najezdźcy) tribute

dar *m* (*G* daru) [1] (prezent) gift, present; **złożyć komuś coś w darze** to present sb with a gift of sth; **otrzymała w darze haftowany obrus** she was given an embroidered tablecloth as a gift; **życie jest największym darem** life is the greatest gift [2] *zw. pl.* (ofiara) (rzecz) gift; (pieniądze) donation, contribution; **dary dla powodzian** gifts for flood victims; **przekazać dary na odbudowę Starówki** to give money towards the rebuilding of the Old Town [3] *sgt* (talent) gift, talent (**do czegoś** for sth); **mieć dar zjednywania sobie ludzi** to have a gift for winning people over; **nie miał daru do muzyki** he had no talent for music; **dar słowa a. wymowy a. opowiadania** a silver tongue, a way with words

□ **dar języków** Relig. the gift of tongues; **siedem darów Ducha Świętego** Relig. the gifts of the Holy Spirit

■ **dary boże a. dar boży** ≈ daily bread; **dary fortuny a. się trudzisz, i tak nie zmienię zdania** you can save yourself the trouble — I won't change my mind anyway

daremnosć *f sgt* pointlessness, futility

daremn|y *adj.* [żał, nadzieja, ambicja] vain, futile; **wszystkie moje prośby były ~e** all my requests were in vain

darmo *adv.* [1] (bezpłatnie) free of charge, for free; **za ~** for free; **bilety są za ~** the tickets are free; **kupić/sprzedać coś (za) pół ~** to buy/sell sth for a song; **dzieiesięć złotych za książkę to prawie ~** ten zlotys for a book is really nothing; **mieć ~ wyżywienie** to get free meals; **mieć ~ mieszkanie** to live in free accommodation; **leczyc kogoś za ~** to treat someone without charge [2] (daremnie) in vain, (all) for nothing; **(na) ~ tracicie czas** you're just wasting your time (for nothing); **~ o tym mówić** there's no use talking about it; **nie (na) ~ książk.** not for nothing; **nie ~ starać się o pozwolenie** (było potrzebne) not for nothing was he trying to get permission; (udało mu się) it wasn't in vain that he applied for permission

■ **nie jeść chleba ~** to earn one's daily bread

darmo|cha *f sgt* pot. freebie pot.; **za ~chę** for free; **nie ma za ~chę, musisz na to zapracować** you'll have to sing for your supper przest.

darmow|y *adj.* [bilet, posilek, przejazd] free

darmozjad *m* (*Npl* ~dy) pot., pejor. scrounger pot., sponger pot.

darin|a *f sgt* turf, sod; **obłożyć grób ~ą** to cover a grave with turf

darniow|y *adj.* [ziemia] turf attr.

dar|ń *f* turf, sod

dar|ować *pf* — **dar|owywać** *impf vt*

[1] (dać) to give; **~ować komuś książkę/maskotkę** to give sb a book/mascot; **darować więźniom wolność** przest. to give prisoners their freedom; **~ował mi psa na urodziny** he gave me a dog a. presented me with a dog for my birthday [2] (zrezygnować z wyjeźkowania) to waive; to remit książk.; **~owano mu resztę kary** he was pardoned from serving the remainder of his sentence, the remainder of his sentence was waived; **~ować skazańcowi życie** przest. to spare a condemned prisoner his life [3] (przebaczyć) to forgive, to let [sb] off; **~ować komuś winę/złe zachowanie/spóźnienie** to forgive sb for making a mistake/for their bad behaviour/for being late; **tym razem ci ~uję** I'll let you off this time

■ **~ować sobie coś** pot. to give sth a miss pot., to skip sth pot.; **~uję sobie ten film/wyjazd** I think I'll give that film a miss/I'll skip that trip; **nie mógł sobie ~ować, że przepuścił taką okazję** he could have kicked himself for missing such an opportunity pot.; **nigdy bym sobie nie ~owała, gdybym...** I'd never forgive myself if I...; **~uję pan/pani, ale...** książk. forgive me, but... książk.; **~uj, ale nie masz racji** książk. forgive me, but you're wrong a. mistaken książk.

darow|izna *f* [1] (datek) donation, gift; **dać komuś ~zną** to make a donation to sb; **~zna na rzecz szpitala/kościola** a donation to a hospital/church; **dokonać ~zny na cele społeczne** to make a donation to charity [2] Prawo deed of gift

darowywać *impf* → **darować**

darz|yć *impf* [1] *vt* [1] (czuć) **~yć kogoś uczuciem** to feel affection for sb; **~yć kogoś sympatią** to like sb; **~yć kogoś zaufaniem** to trust sb; **~yć kogoś szacunkiem** to respect sb; **~yć kogoś względami** (faworyzować) to favour sb; przest. (adorować) to be attracted to sb [2] przest. (obdarowywać) to present (kogoś czymś sb with sth)

[1] **darzyć się** książk. **~y im się** they're prospering a. thriving; **wszystko mu się ~y** he's doing very well

dasz|ek *m* (*G* ~ka a. ~ku) [1] *dem.* (small) roof; **ganek z ~kiem** a covered porch [2] (część czapki) peak GB, visor US; **czapka z ~kiem** a peaked cap; **~ek przeciwśloneczny** a visor [3] (ostona lampy, świecy) shade [4] Druk. circumflex (accent)

da|ta *f* (termin) date; **data historyczna** a historic date; **wczorajsza/jutrzejsza data** yesterday's/tomorrow's date; **data urodzenia** date of birth; **data ważności** (the) expiry date; **data płatności** (the) date of

payment; **poglądy starej/świeżej daty** outdated/up-to-date views; **człowiek starej a. starszej daty** przest. someone of the old school, an old-fashioned person; **wyznaczyć datę** to fix a date; **dokument nosi datę 20 grudnia 2002** the document is dated a. bears the date of 20 December 2002; **decyduje data stempla pocztowego** the date on the postmark is what counts; **czy podała datę wyjazdu?** did she give the date of her departure? a. her date of departure?

■ **być pod dobrą datą** pot. to be well oiled pot.

dat|lek *m* (*G* ~ku) [1] (jałmużna) alms; **prosić o ~ek** to beg for alms; **żebracy wyciągali ręce po ~ki** the beggars held out their hands for money [2] (ofiara) donation (**na coś** to a. for sth); **zbierać ~ki** to collect donations; **zbierać ~ki od wiernych** to collect donations from the congregation; **zbierać ~ki na budowę kościoła/pomnika** to collect donations for the building of a church/monument

dat|ować *pf, impf* [1] *vt* [1] (wpisać datę) to date [dokument, pismo]; **list jest ~owany z Krakowa** the letter was franked a. post-marked in Cracow [2] (określić datę) to date; **znalezisko ~owano na I w.n.e.** the find was dated to the 1st century

[1] **datować się** to date; **znalezisko ~uje się na XIV w.** the find dates back to a. dates from the 14th century; **od tego dnia ~uje się nasza przyjaźń** our friendship started that day

datow|nik *m* (przyrząd) date stamp; (stempel) date stamp

dawać *impf* → **dać**

daw|ca *m, ~czyni* *f* [1] (narząd, tkanek) donor; **~ca krwi/nerki/serca** a blood/kidney/heart donor; **honorowy ~ca krwi** a voluntary blood donor [2] książk. (pieniędzy, daru) donor, donator

[1] **~dawca** *w wyrazach złożonych* **kredyto-dawca** a creditor; **krwiodawca** a blood donor; **pracodawca** an employer

daw|ka *f* [1] (lekarstwa, narkotyku, promieniowania) dose, dosage; **podawać lekarstwo w małych ~kach** to administer medicine in small doses; **zażył śmiertelną ~kę trucizny** he took a lethal dose of poison [2] przest. (nastroju, uczucia) dose; **film dostarcza sporej ~ki emocji** the film is full of excitement

□ **~ka pokarmowa** Roln. feed ration; **~ka uderzeniowa** Med. megadose

dawk|ować *impf vt* to administer, to give a dose of [lekarstwo]; to dose (**komuś coś** sb with sth); **~ować pochwały** to be sparing in one's praise

dawn|o *adv. grad.* (w przeszłości) [istnieć, zdarzyć się] a long time ago, long ago; **to nie było tak ~o (temu)** it wasn't so long ago; **~o, ~o temu** (w bajkach) once upon a time; **to było ~o i nieprawda** pot. that's ancient history pot.

[1] **adv.** (długo) for a long time; **~o cię nie widziałem** I haven't seen you for a long time; **jak ~o tu mieszkasz?** how long have you been living here?

[1] **dawniej** *adv. comp.* (kiedyś) before, formerly; **wszystko jest jak ~iej** every-